

nonicus Lateranensis cum uno Clerico Regulari Romaschensi, vel Ministrantium Infirmis: et sic unus Ordo dici non poterat continuatu; imo rari erant qui cum socie aequalis Ordinis incederent. Confraternitatibus Laicis deinde datus locus fuit ab antiquioribus inchoando: demum tota familia Episcopi subsequeretur, a nobilioribus incipiendo, ita, et taliter ut postremus locus, qui in aliis processionebus digniori servatur, a domus suae coquo, et stabuli mediastino occuparetur, ita ut vere dici posset, quod facti fuerint primi novissimi, et novissimi primi, cum locus vilior teneretur a majoribus, et dignior a minoribus, ad hoc ut quaecumque praecedentiae lites, bonorum operum destructivae, evitarentur. Quod totum, licet diffuse, dictum sit ad confusionem illorum, qui in Sacro jurgia suscitare student, vanis praeminentiae titulis.

46 Similem huic processionem narrat Macrius *Hierolex. in verbo Litaniae*, in usu esse ordine inverso a quod Clerum Ecclesiae Andegavensis in processione Ferae quartae Rogationum.

De praeminentiis Ordinum Cleri tum Saecularis, tum Regularis multae disputationes, et inspectiones faciendae essent, quae totum librum implerent, adeo variae, et discrepantes, instabilesque sunt inter se.

47 48 Quo vero ad Confraternitates laicas, hoc certum est, antiquiores praecedere debere junioribus, Pignatell. *T. 4, Cons. 76. n. 1.* Rota coram Bichio, *dicet*, 566, *n. 1.* et quod Romae servatur, ubique locorum servandum esse, *S. C. Ep. 26. Ang. 1593.* Ricciull. *lucubr. Eccl. l. 4. c. 16. §. Quoniam.* Quae resolutio adeo placuit Pontifici Clementi VIII. ut semper tali pacto rescribendum esse decrevit, in casibus occurrentibus; et si opportunum vidisset, generalem Constitutionem fieri mandasset super hoc, ut testantur cum Ricciull. *d. l. Camp. in divers. Juris Canonici, rubr. 12. c. 13. n. 123.* Barbosa *de pot. Episc. alleg. 78. n. 24.* A decretis vero Episcopi in materia praecedentiae inter Confraternitates, nullam dari appellationem, neque reclamationem, sive protestationem, ex vi Constitutionis Gregorii XIII. quae est 84. et incipit *Exposcit, etc.* advertit Gratian. *decis. 203. n. 1.* Possunt tamen inter dictas Confraternitates fieri pacta, et transactiones absque Sedis Apostolicae Beneplacito, *cap. 2. de pact. l. 6.* Rota coram Seraph. *dec. 81. allegat. a Ricciull. d. l. §. Qua ratione*, quia istae Confraternitates Laicales nullam faciunt figuram in Ecclesiastica Hierarchia, ex Ursaya *T. 3. p. 2. d. 23. n. 54.*

Seraphinus vero clarius loquitur in *decis. 22. Calaguritana Praeminentiarum, n. 2.* et contra opinionem Ricciulli, qui eum allegat, patentissime decidit, dum ait, *super praeminentia non posse fieri concordiam absque Superioris auctoritate.* Verum Seraphini casus est circa Collegiatam, non vero circa Confraternitatem; unde, cum, ut diximus, Confraternitas nu-

llam faciat figuram in Ordine Hierarchico, stare potest, quod inscio Ordinario fieri possit transactio, et conventio.

49 50 51 *Remoto risu, mutroque colloquio.* Immodestia, et vanus oculorum aspectus, nugae, et risus maxime detestantur in processionebus a Quart. *d. l. n. 48. 49.* ex hujus Rubricae vi: quapropter nonnulli Episcopi sub gravi poena prohibuerunt Foeminis ad Fenestras se exhibere tempore processione, ut videant, et videantur, *Synod. Ferrar. Verme, pag. 106.* pro quo casu sciendum est, Constitutiones Synodales praeferi juri communi, Barbos. *de Ep. p. 3. alleg. 93. n. 23.* Ratio autem quae movit Summum Pontificem ad hoc statuendum, et quae remove debet omnes, praesertim Ecclesiasticos processionebus interessentes ab immodestia, colloquiis, nugis, risu, et a vana oculorum inspectione, est principaliter, quia processiones institutae fuerunt ad orandum, et colloquendum cum Deo; ad ipsum Deum laudandum, et Sacris precibus glorificandum: est autem non pauca irreverentia, eo tempore, quo quis cum Deo loquitur, ipso posthabito, divertere ad colloquia impertinentia cum hominibus, ad scurrilitates, ad cachinnos, et vanitates, nec hoc modo Populus ad pietatem allicitur.

§. IV. Laici a Clericis, Foeminae a Viris separatae orantes prosequantur.

52 53 Haec distinctio magnae utilitatis est in rebus praesertim Sacris: sicuti enim Ordinis Hierarchici inter se distinguuntur ad altare, ita et inter alia Sacra debet intercedere ista naturae, et graduum separatio, ne confundantur Ordines spiritualis militiae; et ut nihil inter Sacrum, et profanum, ad quem finem vetus mos fuit Ecclesiis Clericos a Laicis, cancellis discernere, Durant, *l. 1. c. 17. n. 3.*

54 Locus Laicorum est immediate post Sacros Ministros; et laudabilis mos erit, si bini bini et ipsi procedant, ad evitandum tumultum, sicuti bini bini procedunt Laici Confraternitatum sacco induti in processionebus, qui pro Collegiis Christianorum usurpantur, Durand. *l. 1. c. 26.*

55 Quo vero ad Foeminas haec statuit S. Carolus *Act. p. 4. Instruc. var.* Mulieres moneantur, ut non nisi velatae incedant; nec sit aliquis, qui in processione Clero misceatur: sed omnes post Clerum Homines, et post eos, Mulieres, omnesque cum devotione, et silentio procedant.

56 57 Quaerit in hoc Argumento Quart. *de process. punct. 3. nu. 168.* An processiones Foeminarum sint licitae, ac permittendae? et resolvit affirmative, quia per se loquendo non

sunt illicitae, nisi fiant tempore Nocturno. De facto S. Gregorius Magnus, suis temporibus, ordinavit processiones Mulierum, *de sept. Process. sect. 1. punct. 5.* Sed segregatim a Viris, et si rationabiliter non timeatur inde sequuturum grave scandalum. De facto Ritus segregandi Mulieres a Viris in Sacris functionibus, antiquissimae originis est. De quo vide Durant. *l. 1. c. 18. n. 2.*

§. V. Praeferatur Crux, et ubi fuerit consuetudo, vexillum Sacris Imaginibus insignitum, non tamen factum militari, seu triangulari forma.

58 Crucis Vexillum in omnibus processionibus a Christi fidelibus indictis semper effertur, nulla excepta, etiam privata, etiam nocturna, nam ubique Salvatoris nostri Signum est, et distinguit Ecclesiasticas cohortes, ut notat Pignatell. *consultat. 30. numer. 7. Tom. 4.* Usus istius praelationis antiquissimus est, ut apparet ex S. Cyrill. *l. 6. contra Julianum, et Socratem, cap. 8.* aliisque apud Gretser. *l. 1. c. 84. l. 2. cap. 30.* et Quart. *consider, 2. punct. 6. n. 18.* Atque hoc fit, ad demonstrandum Fideles nomen dedisse Christo Crucifixo, et ob hoc, sub ejus signis militare.

60 61 62 63 Nullum adest praeceptum, quod obliget ad praefendam Crucem cum Imagine Christi Crucifixi, vel nudum. Generice loquendo, sufficit, ut Crux ex duplici hasta elevetur, cujuscumque materiae sit. Nonnulli Ordines Regulares, imo nonnullae Confraternitates pauperiores, et humiliores, usum habent elevandi Crucem nudam ligneam, et hoc videtur, quod sit ad demonstrandam paupertatem, et mendicitatem sui, non autem ad statuendum ritum, seu ad limitandam in aliis Crucibus hanc nuditatem. Attamen praesens Textus dum dicit: *Praeferatur Crux*, nihil aliud praecipere demonstrat, quam simplicis, et nudae Crucis praelationem; ideoque qui sine Imagine Christi Crucifixi eam deferunt, contra ritum non agunt. Si vero adsit Imago, haec erit semper conversa ad populum praeeuntem. Non ita tamen erit Crux quae Archiepiscopos, et Cardenales praecedat; nam Imaginem defert conversam ad dictos seu Archiepiscopos, seu Cardinales, ex Ritu Pontificalis, et Caeremonialis Romani. Haec Crux in Processionibus Regularium, debet deferri a Laicis Religiosis non autem a Professis juxta rescriptum *S. C. Episc. rescriptum sub. 16. Septembris 1718.* relat. ab Ursaya, *T. 3. p. 1. d. 5. n. 42.*

64 Consuetudo est, ut e Cruce Regularium, et Confraterni-

tatum pendeat Palliolum Sacris Imaginibus pictum, prout magis lubet, sed fere semper istae Imagines sunt Sancti, seu Mysteriorum titularis illius, seu Ordinis, seu Confraternitatis. Hoc decet sericum esse, et phrygio opere elaboratum, sive acu pictum, ut rei agendae splendori par sit; Inservitque ad distinctionem, et ad designandam inferioritatem illius Ordinis Regularis, seu Confraternitatis a Clero Saeculari, qui unice Crucem absque ullo Velo deferre potest in signum superioritatis, ut jam alibi diximus.

65 66 67 Quoad formam vero, seu figuram istius Pallioli, caveli debet, ne militare Vexillum praeseferat, neque sit triangulare: quamvis enim Processio in plura agmina distributa, mystice exercitum militantis Ecclesiae contra adversarios humani generis repraesentet, attamen sua propria insignia habet; non vero Galeam, Scutum, et Hastas, sed Crucem, Virtutes, et Orationes, Quart. *d. n. 32.* Igitur Vexillum ad normam militaris esse non debet, neque triangulare, utpote sunt illa, quae adhibentur in re militari, quae subjiciuntur, et humiliantur ad pedes Dei exercituum, tunc quando Processionaliter deferuntur in Eucharistiae Sacramento a Sacerdote: atque adeo abhorret Ecclesia ab hoc militari, sonoro, imo strepenti bellito ritu ut *S. Congr. Immun. in una Soanen. 2. Decemb. 1698.* relata a Ricc. *Synops. verb. Processio*, edictum Episcopi prohibens explodi tormenta bellica dum fiebant Processiones, fortiter sustinuerit; et e contra edictum Curiae Laicae permissivum post peractam Processionem refelleret, prout de jure.

Tabae, et Tympana utique tolerantur in Processionibus, ut ad exitus Viarum clangore, et strepitu moneatur Populus distans de transitu Processionis.

68 Consueta, et approbata Vexilla in Processionibus sunt, vel ab ipsamet Cruce pendentia, aperta tamen, et patentia, ut Imagines ibidem pictae videantur; et solent esse non multum ampla, nec valde gravia, ad hoc ut Crucifer valeat illa elevare, et portare. Vel sunt magna, ampla et pretiosa, atque ut plurimum ex serico villosa aurophrygiata, vel ex alio pretiosiori panno, cum Imagine Sacra, vel Symbolo Sacromorali aut picto quae duplici hasta elevata, a duobus portatoribus robustis, et lacertosis deferuntur. Alia sunt quoque Vexilla ad militarem formam constructa, quae humero deferuntur more bellico: Cumque isto sint figurae triangularis, cum barbibus pendentibus omnino arcenda sunt, nec adhibenda in Processionibus, prout illa quae praesens Rubrica deferri seu adhiberi prohibet.

§. VI. Edendi, ac bibendi abusus, secumve esculenta,

et poculenta deferendi in Sacris Processionibus, agrisque lustrandis, et suburbanis Ecclesiis visitandis, tollere Parochi studeant: ac fideles, praesertim die Dominica, quae proxime Rogationes antecedit, quam haec dedeceat corruptela, saepius admoneant.

69 Non tantum in Italia, sed extra quoque iste abusus edendi, et bibendi, necnon esculenta, et poculenta deferendi in Processionibus inolevit: nam *Sacerdotale Brixinensi* a me in his Commentariis saepius allegatum, verba faciens de *Processionibus*, dist. 10. c. 12. pag. m. 516. haec reformanda in Sacris Processionibus statuit, his verbis: *Ac cum his Sacris Processionibus, multa saepe indecentia, fabulae, ritus, detractiones, potationes, cantiones ineptae, et his similia (proh dolor!) misceri soleant, vigilent sane Parochi, et Sacerdotes, pro Conditionibus, talia ferventer reprehendere, imo et tollere: Operam pariter dantes, ne Populus Processiones praesumat instituire, nisi ipse Parochus, vel alius ab eo deputatus Sacerdos intersit: dictosque errores serio advertat, ne quod Ecclesia Sancta, Dei ad Deum placandum salubriter instituit, ad provocandam iram potius Dei peragatur.*

70 Placuit totum Paragraphum per extensum transcribere, eo quia praeter potationes, et comessationes in Processionibus prohibitas, adsunt alia quoque sedulo a Parochis advertenda, et prohibenda: atque praecipue mentio fit de onere, quod sibi incumbit in Sacris concionibus, admonendi Populum circa istos abusus.

Acrius enim contra hanc corruptelam invehitur Quart. d. punct. 12. abus. 6. n. 55. Et quia ejus verba affabre inseriunt ad explicandum nostrum Textum, illa prout stant, referre non pigeat.

In publicis, et Sacris nostris supplicationibus, si paulo procedatur longius. (Intellige de Processionibus, quae fiunt in locis suburbanis, et ruralibus, in agrisque lustrandis, prout de his loquitur Textus;) non verentur plures ad jentacula, et comessationes divertere, sive escas secum deferant, sive eruant in via, (hinc tollendus est abusus vendendi comestibilia, et cauponas aperiendi tempora Sacrarum Processionum, ne commoditas praebeatur gulosis ea emendi, sive ingrediendi in illas) tamquam si animi tantum causa, rusticarum, vel ambulatum irent. Cum tamen quando celebrantur Sacrae Processiones, non sit tempus replendi ventrem escis terrenis, sed mentem piis affectibus; unde Sidonius, lib. 5. Epist. 14. inquit: Hebetantur supplicationes prandiorum obicibus.

Nec a Rituali Romano exordium habuere istae prohibitio-

nes: Fortiter contra tales corruptelas conclamavit Concilium Colomiense 3. tit. *Censurae*, his verbis: *In Processionibus Clerici non divertant ad jentacula.*

72 Quod de Clericis dixit Coloniense Concilium, hoc de toto Populo Processiones comitante intellexit Rituale Romanum, nullum excipiens, et imponens onus Parochis, ut in Sacris Concionibus de hoc abusu vitando Populos monerent. Cum igitur Rituale non distinguant, Clericos a Laicis circa hunc abusum, nec nos distinguere debemus: perly enim *Fideles*, satis clare constat significari omnes Christianos.

Quale vero peccatum sit, in Sacris Processionibus divertere ad jentacula, et comessationes, licet Quart. d. l. nu. 56. non excedere culpam venialem asserat, attamen ratione scandali, potest esse grave peccatum contra statuta Ecclesiae, Summorum Pontificum, et Conciliorum Decreta.

§. VII. Processiones prius fieri debent, deinde Missa solemniter celebrari, nisi aliter ob gravem causam interdum Ordinario, vel Clero videatur.

73 Loquitur hic Textus de Processionibus Rogationum, et Litaniarum majorum, Purificationis, Palmarum, etc. quibus ex institutione adnexa est Missa sollemnis: tunc enim nisi ob gravem rationem dispensari non potest a celebratione Missae, quia ordo, et ritus maneret incompletus; Et vi Sacrificii, efficacius impetratur id, quod per publicam supplicationem postulatur. *Conc. Proo. 4. Gavant. Enchirid. verb. Proces. n. 25.*

74 Graves vero causae, quae a celebratione Missae in hoc casu possunt dispensare, debent cognosci, et pro illis dignoscendis valet tam Ordinarius, quam Clerus, eo quia talis casus de repente oriri potest, ut nonnisi cum magno Cleri, et Populi adstantis incommodo, valeat de illa Ordinarius moneri: ideoque Clerus, et ex Clero principaliores, de consensu nostri Textus, tali tempore, possunt dispensare a celebratione Missae, non vero a Processione: ubi nota, potestatem Cleri limitatam esse tantummodo ad Missam celebrandam, quia ad hanc celebrationem Episcopus non potest cogere Sacerdotes, nisi Sacerdotum intersit libera voluntas, et commoditas, Pasqualig. *de Sacr. nov. ceg. T. 2. q. 844. n. 11.* nisi unus tantum sit celebrans.

Caeterum Processio, generice loquendo, non habet necessariam connexionem cum Missa; nam ut plurimum, Processiones celebrantur tempore vespertino, et praecipue extraordinariae. Est tamen valde expediens, quando fieri possit adjungere Mis-

sam solemnem, ut quemadmodum supra diximus, vi sacrificii efficacius impetretur id quod per publicam Processionem postulatur.

75 Processio tamen cum SS. Eucharistia, ex vi Textus, ut suo loco dicemus, celebratur post Missam, in qua duae Hostiae consecrantur: quod intelligendum est etiam per totam Octavam, ubi consuetudo sit de die in diem, per Parochias, tales Processiones celebrare. Ita sapientissime in *Synodo Ferrariensi* Card. de Verme, c. de *Processionibus*, pag. 105. his verbis: *A prandio nulla instituatur, nec edicatur Processio praecedens, aut subsequens Vesperas, in qua Augustissimum deferatur Sacramentum; Aptius enim omnibus temporibus est antemeridianum, utpote magis favens devotioni, et reverentiae debitae Sacro operi, et Venerabili in quo magis venerandus Christus, quo magis in nostram utilitatem sub velo Sacrorum accidentium se dimittit, et ostendit nobis se amicum summopere diligentem.*

76 Atque adeo verum est, quod multae Processiones celebrentur sine Missa, ut fere omnes tempore Vespertino indicantur, et peragantur, in quibus tamen id vetitum est, ne protrahantur ad tempus nocturnum, atque ita sint disponendae, ut prope Solis occasum absolvantur.

§. VIII. Processiones autem quaedam sunt ordinariae, quae fiunt certis diebus per annum, ut in Festo Purificationis B. Mariae semper Virginis, et in Dominica Palmarum, et Litiis majoribus in Festo Sancti Marci, et in minoribus Rogationum, triduo ante Ascensionem Domini, et in die Festo Corporis Christi, vel aliis diebus pro consuetudine Ecclesiarum.

77 Dicuntur ordinariae istae Processiones, quia omni, et singulo anno fiunt, et sunt de Ritu Ecclesiae, et quidem respective, antiquissimo. Ideo de istis praescribitur ritus, et ordo in hoc Rituali, qui est immutabilis, neque hoc loco explicandus. Quae dicenda erunt, habebit Lector in particularibus Titulis cujuscumque Processionis. Notandum tamen, quod ritus fere idem est in omnibus, ubi de Litiis agitur, nec mutatur ordo, nisi in Precibus particularibus.

§. IX. Quaedam vero sunt extraordinariae, ut quae variis, ac publicis Ecclesiae de causis in dies indicantur.

78 Processiones ordinariae jam antea dictae, et enumeratae non exigunt, ut quotannis ab Episcopis indicantur, cum ordo Ecclesiae de se illas inducat, nisi opus sit aliqua remedia praestare, vel horas anticipare, vel demum aliquid novi introducere circa exteriores Caeremonias, salvo semper remanente ordine, et ritu Ecclesiastico.

79 80 81 82 Processiones vero extraordinariae cum certum tempus non habeant, indigent ut circa eas edictum, seu monitum Indictionis publicetur per aliquot dies ante, ad hoc, ut qui interesse debent, possint disponi, et praeparari. Formulam hujus edicti, atque nonnulla circa illud adnotationes tradit Monacell. *T. 3. tit. 3. for. 6.* qui etiam enumerat aliquas occasiones talium extraordinariorum Processionum indicendarum, causam, et Bonum publicum respicientium. Ex gr. ad Serenitatem, Pluviam, Pacem, et Sanitatem petendam; Pro electione Summi Pontificis (si diutius immoretur ad ejus electionem;) quibus addo Processiones pro Gratiarum actione; pro traslatione insignium Sanctorum Reliquiarum; pro indico, et publicando Jubilaeo Universalis; ad placandum Deum occasione Pestis, Famis, Belli, Sterilitatis, Inundationis, Terraemotus, et similibus, quarum meminit idem Monacell. *T. 1. tit. 5. adnot. ad form. 7. n. 24. et seqq.* et eas referunt quoque Barbosa in *summ. dec. Apostol. verb. Processio, n. 23.* Pax Jordan. *Elucubr. T. 2. l. 7. tit. 14. nu. 57.* Card. de Luca de *Jurisdictione, disc. 100. n. 9.* Quibus extraordinariis Processionibus, Regulares exempti, et privilegiati, si vocati sint, intervenire tenentur sub poena Censurarum, ut alibi dictum fuit; nisi Apostolica privilegia contrarium disponentia, habeantur Concilio Trid. posteriora.

83 84 Quod terminum Processionum sciendum, est quod generaliter loquendo, juxta inconcussum principium Sacrorum Rituum, in illa Ecclesia terminare debent, a qua incipiunt: at tamen nonnullae sub ista regula non cadunt, et sunt illae, quae ad determinatum locum diriguntur, ut ibi sistant, prout in illarum enumeratione, suis Titulis, videvimus.

85 Nec Episcopus in casu contraventionis indulgere debet reuentibus sine legitima causa ad Processiones intervenire; et statim ad aliorum exemplum, occurrere debet scandalo, quod per Populum, ex inobedientia, et non interventu conceptum fuit: nam quemadmodum publica, et notoria est contumacia, ita etiam expedit, ut videatur statim publica punitio. Ita cum de Luca, *disc. 100. n. 21. de Jurisd. sentit Monacell. T. 3. tit. 2. ad form. 6. n. 3.* Sed ad particulares, et ordinarias Processiones nos confert Rituale: ideo ad eas explicandas accedamus.